

HEDMARKEN OG ØSTERDAL TINGRETT

DOM

Avsagt: 06.10.2025 i Hedmarken og Østerdal tingrett, Hamar

Saksnr.: 25-095693TVI-THOO/THAM

Dommer: Tingrettsdommer Elisabeth Myhre

Saken gjelder: Krav om avlysing av konkurranse om anskaffelse av behandlingstilbud

Mestringshusene Bolkesjø AS

Advokat Marianne Høstmark Dragsten

mot

Helse SØR-Øst RHF

Advokat Anne Hesjedal Sending,
Advokat Christina Paludan Melson

DOM

Saken gjelder krav om at avlysningsbeslutning av konkurranse om offentlig anskaffelse skal settes til side. Det rettslig springende punkt er om saksøkte, Helse Sør-Øst RHF hadde rett og/eller plikt til å avlyse konkurranse om rammeavtaler for kjøp av tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

Saksøker, Mestringshusene Bolkesjø AS (Mestringshusene), var en av flere tilbydere som innga tilbud i konkurransen. Oppdragsgiver og utlyser av konkurransen var Helse Sør-Øst RHF. Saksøker ga tilbud i fire av totalt åtte delytelser, og ble tildelt rammeavtale for en av delytelsene.

Inkludert alle delområder og opsjoner hadde konkurransen en anslått økonomisk verdi på mellom NOK 11 til 17,4 milliarder. Rammeavtalenes varighet var på fire år, med opsjon for forlengelse med maksimalt fire nye år (4+1+1+1+1).

Framstilling av saken

Den 17. januar 2024 ble det kunngjort anskaffelse som gjaldt rammeavtale for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Anskaffelsen var delt opp i åtte delytelser. To av delytelsene, 2.1 og 4.1, skulle vurderes samlet. De øvrige skulle evalueres hver for seg. Følgelig var det i realiteten syv anskaffelser som skulle tildeles.

Saksøker leverte tilbud for fire delytelser; 1.2, 2.1 b, 2.2 og 2.3. Helse Sør-Øst mottok totalt tilbud fra 23 tilbydere med 39 ulike leveringsadresser. Fire tilbydere ble avvist fra konkurransen. For delytelse 2.1 b som denne saken omhandler kom det inn tre tilbud. Tilbyderne for denne delytelsen var i tillegg til saksøker, Stiftelsen Trasopklinikken og Stiftelsen Riisby Behandlingssenter.

Konkurransen ble gjennomført som en ett-trinnsprosedyre med skriftlige forhandlinger. Det ble gjennomført to runder med skriftlig dialog/forhandlinger, og frist for endelig tilbud var 9. september 2024.

I perioden mellom at de første tilbudene ble gitt, og frist for endelig tilbud, var det interne prosesser hos Helse Sør-Øst som retten mener er relevante for denne saken.

Da Helse Sør-Øst mottok tilbudene våren 2024 var det to tilbydere som skilte seg ut. Dette var Mestringshusene og Stiftelsen Fekjær. De to tilbyderne ga tilbud på flere delytelser, og ga tilbud samlet, for alle delytelser, på flere plasser enn institusjonen faktisk hadde. Dette løste Mestringshusene og Stiftelsen Fekjær ved at de på ulikt vis tilkjennega forbehold om kapasitet ved tilbudene. Partene har omtalt dette som «kapasitetsforbehold.» Ingen av de

øvrige tilbyderne ga tilbud ut over institusjonens totale kapasitet med tilsvarende kapasitetsforbehold.

Forbeholdene fra Mestringshusene og Stiftelsen Fekjær var uttalt noe ulikt.

I tilbudsbrevet fra Stiftelsen Fekjær var det krysset av for at det ble tatt forbehold mot kontraktsvilkårene. Det konkrete forbeholdet var beskrevet slik:

I tilbudet fra Stiftelsen Fekjær fremgikk det:

Stiftelsen Fekjær tar for delytelse 1.2 forbehold om at den kun tilbys dersom Stiftelsen Fekjær ikke vinner anbud for delytelse 1.1.

Begrunnelsen for forbeholdet var at hvis institusjonen ble tildelt plasser for delytelse 1.1 har de ikke kapasitet til å tilby delytelse 1.2. Merknaden fra Stiftelsens Fekjær hadde ikke et generelt forbehold om kapasitet. Det ble dermed ikke tatt forbehold for delytelse 1.1. Og siden forbeholdet kun knyttet seg til delytelse 1.2, medførte det i realiteten en prioritering av delytelsene fra tilbyders side.

Stiftelsen Fekjær tar ingen forbehold for delytelse 1.1. Stiftelsen Fekjær tar for delytelse 1.2 forbehold om at den kun tilbys dersom Stiftelsen Fekjær ikke vinner anbud for delytelse 1.1.

Mestringshusene krysset i sitt tilbudsbrev for at de leverte tilbudet uten forbehold. Det ble imidlertid presisert i tilbudsbrevet:

Dersom vi skulle få tildelt plasser innenfor flere delytelser gjør vi oppmerksom på at totalkapasitet på klinikken er 32 plasser inkludert 2 brukerstyrte plasser.

Forbeholdet fra Mestringshusene ble oppfattet annerledes enn Fekjær sitt forbehold. Og internt i Helse Sør-Øst ble det på vårparten 2024 stilt spørsmål til om tilbudet fra Mestringshusene avvek fra konkurransegrunnlagets punkt 4.4 hvor det fremgikk: «*Tilbyder har ikke anledning til å (...) gjøre et tilbud på en delytelse avhengig av et tilbud på en annen delytelse.*» Det ble internt i Helse Sør-Øst også diskutert hvordan dette forbeholdet fra Mestringshusene skulle håndteres. Juridisk avdeling hos saksøkte ble involvert, og det følger av fremlagt intern e-post korrespondanse at det blir foreslått å sende melding til alle tilbydere og tydeliggjøre at bestemmelsen i konkurransegrunnlagets punkt 4.4 ikke betyr at man ikke kunne gi tilbud for flere delytelser med kapasitetsforbehold. Saksøkte ønsket følgelig å åpne for at leverandørene kunne gi tilbud på flere delytelser utover egen totalkapasitet, og at tilbyderne skulle kunne prioritere tilbudene. Dette slik at Helse Sør-Øst fikk dekket det samlede behovet for behandlingstilbud innen TSB på best mulig måte, jf. Konkurransegrunnlaget, punkt 6.1.

Meldingen som skulle sendes til leverandørene, ble imidlertid aldri sendt fra den ansvarlige i Helse Sør-Øst.

Juridisk avdeling hos Helse Sør-Øst foreslo også å sende melding til Mestringshusene hvor de ble bedt om å prioritere ytelsene de har gitt tilbud på. Slik melding ble heller ikke sendt.

I forbindelse med første og eneste forhandlingsrunde sender Mestringshusene melding til Helse Sør-Øst den 5. september 2024. Av e-posten fremgår det:

Mestringshusene har som beskrevet i vårt tilbudsbrev av 6. mars gitt tilbud på flere delytelser, men at vi i sum har en begrensning i kapasitet på samlet antall behandlingsplasser. Slik vi leser reglene for tildeling av rammeavtaler blir disse gjort basert på scoring av innkomne tilbud etter siste forhandlingsrunde.

I denne forbindelse ønsker vi svar på følgende spørsmål:

Hvis vi kvalifiserer oss for tildeling av rammeavtaler på flere av de delytelsene vi har gitt tilbud på, kan vi da selv bestemme hvilken delytelse vi velger å inngå rammeavtale for?

Hvis svaret på det forrige spørsmålet er nei, hva er i så fall prosedyren for tildeling av delytelse for rammeavtalen?

Samme dag svarte ansvarlig hos Helse Sør-Øst:

Ved en eventuell tildeling, er det ikke Tilbyder som velger delytelsen som det tildeles avtale på. Valg av delytelse vil gjøres basert på tildelingskriteriene, samt faglige og økonomiske vurderinger, slik at Oppdragsgiver får dekket det samlede behovet for behandlingstilbud innen TSB på best mulig måte, jf. Konkurranses grunnlaget, punkt 6.1.

Rammeavtaler ble tildelt den 21. oktober 2024. Mestringshusene ble tildelt rammeavtale for delytelse 2.1 b som gjaldt døgnbehandling korttid (inntil tre måneder) for pasienter med ulik avhengighetsproblematikk som ikke kan nyttegjøre seg kun av poliklinisk behandling.

I de øvrige delytelser som Mestringshusene hadde gitt tilbud til, ble Mestringshusene rangert slik at de trolig ville blitt gitt rammeavtale for alle delytelser som de søkte på. Tilbud for de øvrige delytelser utgikk imidlertid som følge av tildeling for delytelse 2.1 b.

Som begrunnelse for tildeling av delytelse 2.1 b for Mestringshusene fremkom det:

Mestringshusene Bolkesjø AS er vurdert som nr. 2 på tildelingskriteriet Kvalitet og nr. 2 på tildelingskriteriet Pris. Tilbudet oppnår således en total karakter som rangerer Mestringshusene Bolkesjø AS som nr. 2 innenfor denne delytelsen. Delytelse 2.1b er den delytelsen hvor Mestringshusene Bolkesjø AS oppnår både høyest total karakter og høyest rangering. På bakgrunn av dette har Oppdragsgiver valgt å tildele avtale til Mestringshusene Bolkesjø AS innenfor denne delytelsen. Som følge av dette utgår Mestringshusene Bolkesjø AS fra rangeringen/tildelingen i de andre delytelsene det er levert tilbud på.

Etter tildeling av rammeavtaler mottok Helse Sør-Øst flere klager fra tilbydere som ikke hadde blitt tildelt kontrakt. I flere av klagen ble det gitt uttrykk for at konkurransegrunnlagets punkt 4.4 stengte for å gi flere tilbud slik som Mestringshusene hadde gjort. Etter en lengre prosess besluttet Helse Sør-Øst og ta klagen til følge og den 6. november 2024 omgjorde Helse Sør-Øst tildelingene og gjenåpnet hele konkurransen for alle delytelsene.

Etter gjenåpningen mottok Helse Sør-Øst på nytt klager fra tilbydere. Denne gangen ble det klaget på beslutningen om gjenåpning. Blå Kors Behandling AS, som hadde fått tildelt rammeavtale ved den opprinnelige tildelingen, tok ut begjæring om midlertidig forføyning den 26. november 2024. Blå Kors behandling krevde at Helse Sør-Øst sin gjenåpningsbeslutning var i strid med anskaffelsesregelverket, og at Mestringshusene sitt tilbud skulle vært avvist da det var tatt ulovlig forbehold ved tilbudet. Det ble både i klagen og i begjæringen anført at det ikke var grunnlag for å gjenåpne konkurransen.

Helse Sør-Øst var enig i klagen, og omgjorde den 12. desember 2024 sin egen gjenåpningsbeslutning for alle delytelsene.

Helse Sør-Øst avlyste også samtidig konkurransen for delytelsene 1.2, 2.1b, 2.2 og 2.3. som Mestringshusene hadde gitt tilbud til. Det følger av avlysningsbeslutningen at begrunnelsen for avlysningen er at tilbyderne gjennom tildelingen har fått detaljerte opplysninger om hverandre tilbud.

For de øvrige delytelsene, 1.1, 2.1 a + 4.1 og 3.1, inngikk Helse Sør-Øst kontrakter den 24. desember 2024 i tråd med den opprinnelige tildelingen av 21. oktober 2024.

I den pågående forføyningssaken endret Blå Kors behandling sitt hovedkrav etter at Helse Sør-Øst sin omgjøring den 12. desember 2024. Blå Kors behandling anførte som nytt hovedkrav at avlysningsbeslutningen for delytelsene 1.2 og 2.2 hvor Blå Kors behandling var tildelt rammeavtaler var i strid med anskaffelsesregelverket. Mestringshusene trådte inn i saken som tredjepart etter tvisteloven § 15-3. Mestringshusene anførte også at Helse Sør Øst sin avlysningsbeslutningen var ulovlig. Imidlertid gjaldt kravet fra

Mestringshusene ikke bare delytelse 1.2 og 2.2. Begjæringen gjaldt også delytelse 2.1 b hvor Mestringshusene ble tildelt kontrakt, og delytelse 2.3.

Helse Sør-Øst avvise kravene og mente at det ikke var sannsynliggjort noe hovedkrav etter tvisteloven § 34-2 (1). Helse Sør-Øst mente at det var begått feil ved konkurransen som ikke kunne rettes på noen annen måte enn å avlyse konkurransen for de delytelser som Mestringshusene hadde gitt tilbud til.

Retten kom i kjennelse datert 24. februar 2025 til at konkurransegrunnlaget ikke kunne anses for uklart og at det var sannsynliggjort et hovedkrav om at avlysningen var ulovlig. Retten mente at Mestringshusene ikke hadde tatt et ulovlig kapasitetsforbehold da de leverte sitt tilbud. Tingretten avsa etter dette kjennelse med slik slutnings punkt 1:

Helse Sør-Øst RHF skal stanse anskaffelsesprosessen ved å suspendere avlysningsbeslutningen for delytelsene 1.2, 2.1b, 2.2 og 2.3 gjennom å unnlate å igangsette en ny konkurranse som omfatter behovene dekket av delytelsene 1.2, 2.1b, 2.2 og 2.3, og heller ikke inngå kontrakt om de samme delytelsene uten at det samtidig inngås kontrakt med Mestringshusene for delytelse 2.1b, samt gjøre nødvendige tiltak for å opprettholde tilbudenes gyldighet, inntil det er rettskraftig avgjort om tildelingen av kontrakt til Mestringshusene er i strid med anskaffelsesregelverket.

Saksøkte valgte å ikke anke kjennelsen, og meddelte den 27. februar 2025 at de ville tildele rammeavtaler i samsvar med den opprinnelige tildelingen av 21. oktober 2024. Samme dag ble det fattet ny tildelingsbeslutning.

Incognito Klinik, Stiftelsen Manifestsenteret, Samtun AS, Stiftelsen Kvinnekollektivet Arken, Stiftelsen Renåvangen, Frelsesarmeen, Stiftelsen Trasoppklinikken og Tyrilistiftelsen begjærte den 7. mars 2025 midlertidig forføyning på bakgrunn av den nye tildelingsbeslutningen. De åtte leverandørene krevde at Helse Sør-Øst skulle avstå fra å inngå avtaler for de omtvistede delytelsene inntil spørsmålet om anskaffelsesregelverket var blitt rettskraftig avgjort av domstolene. Av tingrettens kjennelse fremgår det at kjernen i argumentasjonen til leverandørene var at konkurransegrunnlaget var uklart og at konkurransen som følge av det måtte avlyses. Helse Sør-Øst anførte på bakgrunn av kjennelsen fra den 24. februar 2025 at konkurransegrunnlaget ikke var uklart og at tilbudsevalueringen var lovlig.

Blå Kors Behandling AS, Vitalis Helse Kragerø AS og Mestringshusene Bolkesjø AS trådte alle inn som partshjelpere til fordel for Helse Sør-Øst.

Tingretten vurderte i denne saken konkurransegrunnlaget som uklart, og avsa sin kjennelse den 16. mai 2025 med slik slutnings punkt 1:

Helse Sør-Øst RHF avstår fra å inngå kontrakt i konkurranse om anskaffelse av behandlingstilbud innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), delytelse 1.2., 2.1. b, 2.2. og 2.3. inntil spørsmålet om anskaffelsesregelverket er brutt ved gjennomføring av konkurransen er rettskraftig avgjort av domstolene.

Helse Sør-Øst anket ikke avgjørelsen, og avlyste den 3. juni 2025 konkurransen for de fire delytelsene 1.2, 2.1b, 2.2 og 2.3.

Den 12. juni 2026 begjærte Mestringshusene midlertidig forføyning med krav om at Helse Sør-Øst sin avlysningsbeslutning for delområde 2.1 b, hvor Mestringshusene ble tildelt rammeavtale, settes til side. Det ble i begjæringen bedt om samtidig pådømmelse av hovedkravet.

Helse Sør-Øst tok i tilsvaret til motmæle og anførte at det Helse Sør-Øst sin avlysning var lovlig da oppdragsgiver både hadde rett og plikt til å avlyse konkurransen for de aktuelle delytelser. Helse Sør-Øst støttet begjæringen om samtidig pådømmelse av hovedkrav.

Stevning ble inngitt den 15. juli 2025, og tilsvaret 30. juli 2025. Hovedforhandling ble avholdt 1. september 2025.

Saksøkeren, Mestringshusene Bolkesjø AS, har krevd og gjort gjeldende

Helse Sør-Øst sin beslutningen om å avlyse konkurransen om rammeavtale for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) må settes til side i henhold til anskaffelsesloven § 8 da vilkårene for å avlyse konkurransen ikke er oppfylt. Helse Sør-Øst har verken plikt eller rett til å avlyse konkurransen.

Vilkårene for å avlyse konkurransen er ikke til stede og avlysningen var dermed i strid med anskaffelsesregelverket.

Mestringshusene anfører at en eventuell uklarhet i konkurransegrunnlaget ikke er av en slik art at vilkårene for avlysningsplikt er oppfylt. Konkurransen er gjennomført på en måte som gjør at saksøker ikke har fått en konkurransefordel, og det er da ikke grunnlag for avlysning. Mestringshusene fikk ikke selv velge delytelse, og de ville uansett fått kontrakt på delytelse 2.1 b basert på tildelingskriteriene og ved at de var høyest rangert. Hensynet til likebehandling og forholdsmessighet er ivarettatt ved at det ved vurderingen av påvirkning tas utgangspunkt i de øvrige leverandørers forståelse av konkurransegrunnlaget. Dette innebærer at tildelingen av rammeavtale til Mestringshusene var lovlig, og det er følgelig ikke rettslig adgang til å omgjøre tildelingen, jf. anskaffelsesforskriften § 30-8 (4).

Det foreligger heller ikke avvisningsrett. Det foreligger ingen rettslig usikkerhet rundt hvorvidt konkurransen kan sluttføres. Så lenge kravet til likebehandling er ivarettatt, er det ingen usikkerhet rundt hvorvidt konkurransen kan sluttføres på lovlig måte.

I forføyningssaken foreligger det dermed et hovedkrav ved at avlysningsbeslutningen er ulovlig og det er dermed sannsynliggjort at avlysningsbeslutningen vil bli satt til side av domstolen etter anskaffelsesloven § 8. Sikringsgrunn og interesseavveiningen er ikke bestridt.

Saksøkerens påstand

I hovedsaken:

1. Helse Sør-Øst RHF sin beslutning om å avlyse konkurranse om anskaffelse av behandlingstilbud innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling for delområde 2.1b settes til side.
2. Mestringshusene tilkjennes sakens omkostninger.

I forføyningssaken:

1. Helse Sør-Øst RHF skal stanse anskaffelsesprosessen ved å suspendere avlysningsbeslutningen for delytelse 2.1b gjennom å unnlate å igangsette en ny konkurranse som omfatter behovene dekket av delytelse 2.1b, og heller ikke inngå kontrakt om de samme delytelsene samt gjøre nødvendige tiltak for å opprettholde tilbudenes gyldighet, inntil det er rettskraftig avgjort om avlysningen av delytelse 2.1b er i strid med anskaffelsesregelverket.
2. Mestringshusene Bolkesjø AS tilkjennes sakskostnader.

Saksøkte, Helse Sør-Øst RHF, har krevd og gjort gjeldende

Beslutningen om å avlyse konkurransen er lovlig og i tråd med anskaffelsesregelverket. Helse Sør-Øst hadde både plikt og rett til å avlyse konkurransen for den aktuelle delytelsen.

Konkurranses grunnlagets punkt 4.2 var uklart, og dette kan ha påvirket utfallet av konkurransen. Ved at Mestringshusene fikk gi tilbud for flere delytelser har det kunne påvirke de øvriges tilbyderes mulighet til å få tilbud om rammeavtale. Konkurransen er ferdigstilt og tildelinger er foretatt. Det er følgelig ikke mulig å rette uklarheten i konkurransegrunnlaget. Vilåårene for å ha plikt til å avlyse konkurranse er etter dette oppfylt.

Uansett foreligger det saklig grunn til å avlyse konkurransen. Det har i lys av de to kjennelsene i de foregående forføyningssakene oppstått en rettslig usikkerhet som gjør at det er saklig grunn til å avlyse konkurransen. I den siste saken forbys HSØ å inngå kontrakt i henhold til den opprinnelige tildelingsbeslutning. Dette skaper en reell rettslig usikkerhet om, og i så fall hvordan, konkurransen lovlig kan slutføres. I tillegg så er vedståelsesfristen for tilbudene som ble inngitt utgått uten å bli forlenget. Helse Sør-Øst har etter dette rett til å avlyse konkurransen.

Avlysning er nødvendig for å sikre likebehandling av tilbyderne og for å sikre effektiv bruk av samfunnets ressurser. Helse Sør-Øst har forsøkt å håndtere saken på en transparent måte, og det har vært viktig nå og sette et punktum for å komme videre med anskaffelsen som skal sikre en pasientgruppe behandlingstilbud.

I forføyningssaken mener HSØ at saksøkerne ikke har sannsynliggjort noe hovedkrav. De øvrige vilkår, kravet om sikringsgrunn og interesseavveining, bestrides ikke.

Saksøktes påstand

I hovedsaken:

1. Helse Sør-Øst RHF frifinnes.
2. Helse Sør-Øst RHF tilkjennes sakskostnader.

I forføyningssaken:

1. Begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. Helse Sør-Øst RHF tilkjennes sakskostnader.

Rettens vurdering

1. Rettens konklusjon

Retten har kommet til at Helse Sør-Øst hadde plikt til å avlyse konkurransen for delytelse 2.1 b, og følgelig at avlysningsbeslutningen av 3. juni 2025 var lovlig.

Generelt

Det hovedspørsmål som retten skal ta stilling til er om Helse Sør-Øst sin avlysningsbeslutning den 3. juni 2025 er lovlig. Avgjørelsen er lovlig hvis Helse Sør-Øst

etter anskaffelsesregelverket hadde rett eller plikt til å avlyse konkurransen. Det er tilstrekkelig at ett av alternativene er oppfylt.

Den aktuelle anskaffelsen omfattes av lov om offentlige anskaffelser. Det følger av lovens § 1 at formålet til denne loven blant annet er å «fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser.»

Lovens § 4 stadfester at likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet er grunnleggende prinsipper ved anbudskonkurranse. Bestemmelsen pålegger en oppdragsgiver å opptre i samsvar med disse grunnleggende prinsippene. Disse prinsippene er hentet fra EØS-retten, og det følger av forarbeidene til bestemmelsen at «innholdet i og rekkevidden av de grunnleggende prinsippene må fastlegges i samsvar med EØS-retten», jf. NOU 2023: 26 s. 242.

Det følger av Forskrift om offentlige anskaffelser § 5-1, jf § 5-3 at forskriftens del IV kommer til anvendelse for anskaffelsen. Dette da konkurransen gjaldt helsetjeneste med verdi opp til NOK 17, 4 milliarder, og således var over terskelverdien angitt i forskriftens § 5-3.

Det er enighet mellom partene om at forskriften ikke inneholder detaljerte prosedyreregler, utover den generelle regelen i forskriftens § 30-1 som har en side til likebehandling av leverandører. Dette innebærer at del IV i forskriften for eksempel ikke har egne regler om avvisning av tilbud i konkurranse eller avlysning av konkurranse. At del IV er mindre detaljregulert har sammenheng med at man ved anskaffelser som i dette tilfellet trenger mer fleksibilitet enn reglene i forskriftens kapittel 2 og 3 gir. Dette medfører at det forutsettes ved anskaffelser etter del IV at oppdragsgiver selv fastsetter en del av de reglene som skal gjelde. Dette gjøres i konkurransegrunnlaget. Oppdragsgiver er bundet av de reglene om konkurransen som er satt i konkurransegrunnlaget.

Konkurransegrunnlagets punkt 6.2 inneholdt regler om avlysning og avvisning. Herfra siteres:

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å avlyse konkurransen dersom det foreligger saklig grunn, herunder hvis innkomne tilbud overstiger estimert verdi.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å avvise tilbyder/tilbud i henhold til avvisningsgrunnene angitt i anskaffelsesforskriften kapittel 9 og kapittel 24.

Dette innebærer blant annet at oppdragsgiver har rett til å avvise tilbyder/tilbud ved avvik fra konkurransedokumentene. Tilbyder må således gi uttømmende informasjon/dokumentasjon i tilknytning til kravene som fremgår av Vedlegg 2 – Kvalifikasjonskrav og dokumentasjonskrav til avvisningsgrunner og Vedlegg 3 –

Kravspesifikasjon. Eventuelle forbehold eller avvik skal tydelig fremkomme i tilbuds brevet for å kunne gjøres gjeldende av tilbyder under rammeavtalen.

Oppdragsgiver forbeholder seg også retten til å avvise tilbud som er uegnet, for eksempel på grunn av uakseptable høye enhetspriser og/eller uakseptabel høy totalpris eller ved taktisk prising.

Oppdragsgivers rett til å avvise tilbud var også regulert i konkurransegrunnlagets punkt 3.1. Av betydning for avvisningsspørsmålet siteres:

(...) Oppdragsgiver vil først vurdere om tilbyderne oppfyller kvalifikasjonskravene og om det foreligger grunner til å avvise noen av tilbyderne. Tilbydere som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, vil bli avvist.

Deretter vil Oppdragsgiver vurdere mottatte tilbud opp mot kravene til tjenestene som fremgår av kravspesifikasjonen. Det bemerkes at ingen av kravene i kravspesifikasjonen anses som absolutte krav i konkurransen, men avvik fra kravene vil i alle tilfeller gi Oppdragsgiver rett til å avvise tilbudet. (...)

Som det fremgår omtaler første ledd avlysningsretten til oppdragsgiver. Annet ledd omhandler retten til å avvise tilbud.

Konkurransegrunnlagets punkt 7.2 regulerte hvordan forbehold mot kontraktsvilkår skulle behandles i konkurransen. Som det fremgår av dette punktet var det ikke anledning til å ta «vesentlige forbehold mot kontraktsvilkårene.» Som det fremgår videre ville «vesentlige forbehold mot kontraktsvilkårene (...) medføre avvisning av tilbudet. Andre forbehold kan medføre avvisning.»

2. Hadde Helse Sør-Øst plikt til å avlyse konkurransen ?

2.1 Rettslig utgangspunkt

Som det fremgår under punkt 2 hadde ikke konkurransegrunnlaget egne regler om avlysningsplikt. Vilkårene for å avlyse konkurransen følger ikke av lovgivningen, men er utviklet i rettspraksis med utgangspunkt i praksis fra EU-domstolen. Se til eksempel LB-2019-85112 og LH-2023-18494. Praksis viser at det er tre vilkår som må være oppfylt for at en oppdragsgiver har plikt til å avlyse konkurransen. Disse tre vilkårene er:

1. Det må foreligge en feil eller uklarhet i konkurransegrunnlaget,
2. Feilen eller uklarheten *kan* ha virket inn på utfallet av konkurransen,
3. Feilen eller uklarheten lar seg ikke rette på annen måte enn å avlyse konkurransen

Vilkårene er kumulative.

De to tidligere forføyningssakene i dette sakskomplekset knytter seg til spørsmålet om det første vilkåret, altså om det forelå uklarhet i konkurransegrunnlagets punkt 4.4. Som tidligere nevnt konkluderte retten ulikt med hensyn til dette i de to forføyningssakene.

2.2 Foreligger det feil eller uklarhet i konkurransegrunnlaget?

Partene er enige om at eventuell uklarhet knytter seg til konkurransegrunnlagets punkt 4.4 hvor det fremgår at tilbyder ikke har anledning til å «*gjøre et tilbud på en delytelse avhengig av et tilbud på en annen delytelse.*» Det har i tidligere rettsrunder vært uenighet om denne regelen i realiteten også gir et forbud mot at en leverandør inngir flere tilbud med kapasitetsforbehold, slik som Mestringshusene gjorde. De tidligere nevnte kjennelser har begge behandlet betydningen av denne regelen, og som beskrevet kommet til ulikt resultat i forståelsen av om denne bestemmelsen var tilstrekkelig klart utformet.

Saksøkte mente i den første forføyningssaken at grunnlaget var uklart. I den andre forføyningssaken innrettet saksøkte seg til den første kjennelsen, og anførte at grunnlaget var tilstrekkelig klart. I aktuell sak har saksøkte innrettet seg etter den andre kjennelsen og har igjen anført at grunnlaget var uklart.

Saksøker har anført at hvorvidt det forelå feil eller uklarhet ikke er et tema i denne saken da det ikke har betydning for utfallet av saken. Saksøker mener at de øvrige vilkår for å avlyse konkurransen uansett ikke er oppfylt. Saksøkers prosessfullmektig ble under hovedforhandling bedt om å tydeliggjøre hva som er saksøkers rettslige standpunkt til dette vilkåret, og ga da uttrykk for at dette vilkåret ikke er bestridt.

Det er følgelig ikke bestridt at konkurransegrunnlaget var uklart, og retten er bundet av partenes anførsel om dette. Retten konstaterer dermed kort at dette vilkåret er oppfylt.

2.3 Har uklarheten i konkurransegrunnlaget påvirket utfallet av konkurransen ?

Ved vurderingen av dette spørsmålet har retten hensyntatt at det kreves mer enn en teoretisk mulighet for at feilen kan ha virket inn på utfallet av konkurransen. Hva som kreves er noe ulikt formulert i ulike rettskilder. Det er blitt uttalt som at det skal foreligge en «*nærliggende faktisk mulighet*» for at feilen har virket inn. En teoretisk mulighet for at feilen har påvirket konkurransen er ikke tilstrekkelig, jf. KOFA-2021-351 (43) med videre henvisning til LE-2011-40623. Som fremgår av KOFA-2021-351 (43) har dette sammenheng med at ikke enhver feil gir avlysningsplikt, da det ville ha vært i strid med anskaffelsesloven formål om at loven skal sikre effektiv bruk av samfunnets ressurser.

EU- domstolen uttalte i sak T-50/05 (62) om graden av påvirkning at feilen kun utgjør en krenkelse av likebehandlingsprinsippet: *«(...) hvis det på sandsynlig og tilstrækkeligt udførlig måde fremgår af sagsøgerens forklaringer, at proceduren kunne have fået et andet udfald for dennes vedkommende.»*

I EU-domstolens avgjørelse, T-345/03 (147), ble det uttalt at det er tilstrekkelig med «en – om end begrenset- mulighet for» påvirkning. I den engelske teksten er kravet beskrevet som «even a small chance».

Partene har på bakgrunn av de ulike formuleringsmåtene i rettspraksis anført ulik terskel for når feil/uklarhet kan sies å ha påvirket utfallet av konkurransen. For retten er det ikke nødvendig å ta stilling til når den nedre grense for mulig påvirkning er oppfylt, for retten mener at den øverste terskel, som saksøker har anført at gjelder, uansett er oppfylt. For retten er det helt klart at uklarheten i konkurransegrunnlaget kan ha påvirket utfallet på konkurransen. Retten vil nedenfor redegjøre for denne bevisvurderingen.

Retten har i bevisvurderingen ikke funnet å formulere det rettslige spørsmålet slik som saksøker har anført. Saksøker har med henvisning til LB-201-201985, LH-2022-43940, C-21/03, C-34/03 (Fabricom), KOFA-2021-815 (28) og KOFA-2022-577 (23) anført at det faktiske spørsmål ved vurderingen av dette vilkåret er om Mestringshusene har fått en konkurransefordel. Saksøkte har bestridt at dette er det rettslige spørsmålet. Retten er prinsipielt enig i dette. Imidlertid så vil spørsmålet om noen har hatt en konkurransefordel være egnet til å belyse spørsmålet om resultatet av konkurransen kan ha blitt påvirket av feil/uklarhet. Retten har merket seg henvisningen til de forente sakene C-21/03 og C-34/03 (Fabricom) hvor EU-domstolen uttalte at selv om leverandører ikke nødvendigvis må behandles likt som andre tilbydere, bør de få mulighet til å vise at deres deltakelse ikke gir dem en urettferdig fordel. Retten mener at EU-domstolens retningslinje på dette punkt er ivarettatt gjennom den rettslige vurderingen av om konkurransen har blitt påvirket av den forutgående feil/uklarhet.

Retten er enig med saksøker i at det må tas utgangspunkt i de øvrige tilbyderes interesse ved bevisvurderingen. Kjernen i vurderingen av denne saken dermed er om de øvrige tilbyderes rett på likebehandling er blitt krenket, og derav om rammeavtalene kunne blitt tildelt til andre leverandører om konkurransegrunnlaget ikke hadde vært uklart.

Saksøker har videre anført at med utgangspunkt i øvrige tilbyderes interesse må kravet til likebehandling vurderes ut fra de øvrige tilbyderes forståelse av konkurransegrunnlaget. For retten er det ikke av betydning hvilken forståelse av konkurransegrunnlaget som legges til grunn for bevisvurderingen, da retten mener det er helt klart at uklarheten i konkurransegrunnlaget kan ha påvirket resultatet uansett hvilken forståelse av konkurransegrunnlaget man tar utgangspunkt i. Sentralt ved rettens konkrete vurdering er

hensynet til likebehandling av alle tilbydere. Retten mener at et sterkt likebehandlingsprinsipp også sikrer forholdsmessighet og forutberegnelighet for aktørene.

For å belyse rettens konklusjon, og på bakgrunn av partenes anførsler, vil retten i bevisvurderingen ta utgangspunkt i to ulike scenarioer for vurderingen. Det første scenarioet er det som saksøker har bygget sine anførsler på. I dette scenario så er det tatt utgangspunkt i de øvrige tilbyderes interesse ved at deres forståelse av konkurransegrunnlaget er lagt til grunn. Tar man utgangspunkt i saksøkers anførsel vil premisset i det første scenarioet være at konkurransegrunnlaget klart uttalte at det ikke var anledning til å ta kapasitetsforbehold. Ved slikt scenario mener retten at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at Mestringshusene ville ha inngitt tilbud i samsvar med konkurransegrunnlagets regler. Dette innebærer at de ville levert ett og ikke fire tilbud. Med et slikt utgangspunkt mener retten at det er avgjørende at Mestringshusene i prosessen etter den første tildelingen har uttalt at de ikke vet hvordan de ville prioritert delytelsene, og om de hadde valgt å gi tilbud på delytelse 2.1 b hvis de kun hadde hatt anledning til å inngi ett tilbud.

Dette innebærer at det er ikke gitt at delytelsen som Mestringshusene ble tildelt kontrakt for, er den delytelsen de selv ville ha søkt på. Dette innebærer videre at det ikke er tilstrekkelig å henvise til at Mestringshusene scoret høyest på delytelse 2.1 b ved tildelingen i oktober 2024. For all den tid Mestringshusene lå an til tildeling for alle fire delytelser som de søkte på, og de selv sier at det ikke er gitt at de hadde søkt på delytelse 2.1 b, så er det en nærliggende mulighet for at konkurransen uten uklarheten kun hadde hatt to leverandører som søkte på delytelse 2.1 b. Nemlig Stiftelsen Trasoppklinikken og Stiftelsen Riisby Behandlingssenter. Stiftelsen Riisby Behandlingssenter ble ved tildelingen ikke gitt rammeavtale da Mestringshusene ble tildelt 30 døgnplasser. Hvis Mestringshusene ikke hadde søkt om tildeling av delytelse 2.1 b er det mer enn nærliggende at Stiftelsen Riisby Behandlingssenter hadde blitt tildelt rammeavtale for de 12 plasser som de ga tilbud for. Dette medfører at Mestringshusenes deltakelse i konkurransen på delytelse 2.1 b fikk direkte betydning for Stiftelsen Riisby Behandlingssenter ved at de ikke ble gitt rammeavtale. Og retten mener etter dette at prinsippet om likebehandling ikke ble oppfylt ved gjennomføringen av konkurranse i et slikt scenario, og det er påvist at uklarheten som medført ulike behandling av tilbyderne kan ha virket inn på resultatet. .

Retten åpner for at vurderingen under dette punkt kunne stilt seg annerledes hvis Mestringshusene hadde ment at de ville ha søkt på delytelse 2.1 b hvis de kunne hadde hatt anledning til å søke på en delytelse, men så er ikke tilfellet.

Vurderer man så likebehandlingsprinsippet opp mot det annet scenario, så er premisset at det av konkurransegrunnlaget klart fremgikk at det var anledning til å ta kapasitetsforbehold. Øvrige tilbydere har i øvrige forføyningssaker uttalt at de ville ha

levert tilbud for flere delytelser hvis de hadde visst at de hadde anledning til å ta kapasitetsforbehold. I et slikt scenario er det vanskelig å vurdere hva som hadde blitt det konkrete sluttresultatet. Retten mener imidlertid at det er nærliggende at rammeavtaler hadde blitt tildelt annerledes enn ved tildelingen i 21. oktober 2024 da Helse Sør-Øst i et slikt scenario ville hatt flere tilbud å forholde seg til og tildele kontrakter på bakgrunn av. Økt konkurranse ville også kunne ha presset prisene ytterligere, og som det fremgår av konkurransegrunnlagets punkt 6.1 ville tildeling av rammeavtale «*skje basert på en vekting mellom pris og kvalitet, hvor pris teller 60 % og kvalitet teller 40 %.*».

Også vet et slikt scenario er det med dette påvist en nærliggende mulighet for at uklarheten i konkurransegrunnlaget har påvirket utfallet av konkurransen.

Dette innebærer at vilkåret om mulighet for påvirkning er oppfylt.

2.4 Kan uklarheten i konkurransegrunnlaget rettes på annen måte enn ved å avlyse konkurransen ?

Det følger av E16-16 (Fosen Linjen 1) at spørsmålet om retting må vurderes ut fra et spørsmål om feilen/ uklarheten er rettet på en forsvarlig måte. Retting trenger ikke nødvendigvis å medføre gjenoppretting av akkurat samme situasjon som om feilen/klarheten ikke hadde forekommet. Retten er følgelig enig med saksøker i at det må foretas en helhetlig vurdering hvor det vurderes om alle leverandørers interesser er blitt ivarettatt.

Saksøker har anført at uklarheten i konkurransegrunnlaget er forsvarlig rettet under prosessen, og videre at Mestringshusene lovlig ble tildelt rammeavtale ved tildelingen.

Saksøkte har imidlertid anført at konkurransen er gjennomført og kontrakter er tildelt. Dette gjør at det ikke lenger er mulig å rette feilen.

Retten er enig med saksøkte, og mener at man på dette stadium ikke klarer å rette uklarheten i konkurransegrunnlaget på en forsvarlig måte. Retten er som sådan enig med saksøker i at Helse Sør-Øst ikke hadde plikt til å avvise Mestringshusenes tilbud. Retten er videre som sådan enig med saksøker i at Helse Sør-Øst sin håndtering av Mestringshusenes tilbud påvirker håndteringen av kapasitetsforbeholdet som ble tatt. Problemet er imidlertid ikke håndteringen av Mestringshusenes tilbud og posisjon i konkurransen. Problemet er håndteringen av de andre tilbyderne. Følgelig så kan ikke de tiltak som Helse Sør-Øst foretok ovenfor Mestringshusene, som mailen i september, være avhjelpende. Heller ikke at Helse Sør-Øst tildelte Mestringshusene kontrakt ved to anledninger retter feilen som ble begått overfor de andre tilbyderne. At Mestringshusene hadde høy score for alle delytelser de ga tilbud på, og følgelig var i posisjon til å få kontrakt for alle delytelser, kan heller ikke rette ovenfor de andre tilbyderne.

Retten er derfor etter dette enig med saksøkte i at retting av det uklare konkurransegrunnlaget på nåværende tidspunkt ikke er mulig. Retten har vurdert dette opp mot begge scenarioer som skissert under forrige punkt. Uansett hvilken forståelse som legges til grunn av konkurransegrunnlaget, så er det ikke mulig etter tildeling å rette dette opp. For uklarheten medførte at feil oppsto da tilbudene ble inngitt. Enten i form av Mestringshusenes tilbud, ved at denne feilaktig ble inngitt for mer enn en delytelse. Alternativt ved at øvrige tilbydere ikke leverte alle de tilbud som de ønsket. Og dette lar seg ikke lenger rette. Retten finner ikke å kunne følge saksøkers resonnement om dette. For når saksøker bygger sitt resonnement på de øvrige tilbyderes forståelse om at konkurransegrunnlaget klart uttalte at man kun kunne levere tilbud innenfor totalkapasitet, så må det innfortolkes en forståelse av at Mestringshusene også hadde hatt den samme forståelsen. Og da ville de inngitt tilbud for en delytelse. Følgelig bygger saksøkers resonnement på en premiss om at Mestringshusene kun leverte tilbud for delytelse 2.1 b i konkurransen. Problemet er at denne premissen ikke samsvarer med den informasjon som Mestringshusene under forføyningssakene har formidlet, nettopp at de ikke vet hvilken delytelse de ville ha søkt på forutsatt samme forståelse som andre leverandører. Dette innebærer at det ikke er tilstrekkelig å kun vurdere tildelingen av kontrakt til Mestringshusene. Dette da likebehandlings problem i denne konkurransen isolert sett ikke er tildelingen til Mestringshusene, men søkergrunnlaget som tildelingen ble foretatt på bakgrunn av.

Retten er enig med saksøker i at avlysning av konkurransen langt fra er ideelt. Retten har også merket seg at avlysning for Mestringshusene vil være kritisk ved at de har varslet at de må legge ned virksomheten. Mestringshusene har lagt ned betydelige ressurser i deltakelse i konkurransen og de har blitt tildelt rammeavtale i denne konkurransen to ganger. Retten er også enig med saksøker i at en ny konkurranse trolig heller ikke vil være optimalt, all den tid leverandørene nå har fått innsyn i hverandres tilbud. Imidlertid så kan ikke disse konsekvensene av en avlysning bli avgjørende, all den tid man ikke kommer utenom at konkurransen hadde et uklart konkurransegrunnlag, denne uklarheten kan ha påvirket utfallet av konkurransen, og det er ikke lenger mulig å rette opp uklarheten på annen måte enn ved å avlyse konkurransen. Vilklårene for avlysningsplikt er etter dette funnet å være oppfylt.

2.5 Oppsummering

Retten har etter dette funnet at vilklårene for avlysningsplikt er oppfylt. Dette innebærer at retten mener at Helse Sør-Øst sin avlysning av konkurransen av 3. juni 2025 er lovlig.

All den tid retten finner at Helse Sør-Øst hadde avlysningsplikt, er det ikke nødvendig for retten å ta stilling til om Helse Sør-Øst hadde avlysningsrett.

3. Begjæring om midlertidig avgjørelse

Retten har ikke gitt saksøker medhold i sitt krav. Det er følgelig ikke sannsynliggjort noe hovedkrav for begjæringen om midlertidig forføyning, og saksøkte frifinnes også for dette krav. Retten viser til vurderingen ovenfor.

4. Saksomkostninger

Saksøkte har fått medhold og har etter tvistelovens hovedregel i § 20-2 (1) krav på å få dekket sine sakskostnader. Retten har imidlertid funnet det riktig i denne saken at sakskostnader ikke tilkjennes.

Innledningsvis påpeker retten at partene i denne saken er to profesjonelle parter. Det skal følgelig relativt mye til for at det kan sies å være «tungtveiende grunner» slik at unntaksregelen i § 20-2 (3) kommer til anvendelse.

Retten finner imidlertid at Helse Sør-Øst sine uheldige handlinger er den opprinnelige årsaken til også saksanlegget i denne saken. Retten viser til at det uklare konkurransegrunnlaget ville vært tilstrekkelig rettet hvis Helse Sør-Øst hadde sendt ut meldingen våren 2024 som de hadde til intensjon å gjøre. De var allerede da fullt ut klar over problemstillingen og hadde funnet en løsning. Og den eneste grunnen til at rettingen ikke skjedde var feil som Helse Sør-Øst har ansvar for.

I tillegg til dette tilkommer at Helse Sør-Øst ga villedende tilbakemelding til Mestringshusene da de søkte veiledning i september 2024. På dette tidspunktet kunne også uklarheten vært rettet opp, både ved at feilen fra våren var blitt avdekket, men også ved at Mestringshusene hadde fått korrekt informasjon, og ble bedt om å prioritere delytelsene slik man skulle be dem om i juni. Hadde Mestringshuset fått den riktige meldingen ville de kunne endret sitt forbehold slik at dette fikk samme karakter som Stiftelsens Fekjær sitt forbehold, og følgelig ikke hadde blitt ansett som et generelt kapasitetsforbehold, men som en prioritering.

Retten har også merket seg at Helse Sør-Øst i den første forføyningssaken mente at konkurransegrunnlaget var uklart. I den neste forføyningssaken endret Helse Sør-Øst sitt standpunkt, og fikk på nytt ikke medhold. Når da Mestringshusene bringer aktuell sak inn for domstolen, så endrer Helse Sør-Øst på nytt sin stillingtaken til sakens rettslige spørsmål. Helse Sør-Øst sin håndtering er forståelig sett i lys av at kjennelsene fra tingretten i den første og andre forføyningssak ikke ga samme resultat, men for leverandørene i konkurransen skaper håndteringen uklarhet. Til dette tilkommer også at Mestringshusene ikke bare har blitt tildelt anbud en gang, men to ganger. Første gang ved den opprinnelige tildelingen, og andre gang etter den første forføyningssaken. Retten mener at en slik fremgangsmåte fra Helse Sør-Øst i dette tilfellet som oppdragsgiver gjør

det påregnelig at det oppstår rettslig tvist i det etterfølgende, også den aktuelle rettslige tvisten.

Retten mener etter dette at det foreligger slike tungtveiende grunner som gjør at Mestringshusene ikke skal dømmes til å betale Helse Sør-Øst sine sakskostnader. Sett i lys av at det er Helse Sør-Øst sin adferd som er den direkte årsak til rettsrundene, finner retten det riktig at Helse Sør-Øst selv betaler for sine kostnader for prosessfullmektig for de påfølgende rettslige prosessene som oppstår. Helse Sør-Øst valgte etter den andre forføyningssaken å avlyse en konkurranse hvor de ikke bare en, men to ganger, hadde tildelt Mestringshusene kontrakt. Følgelig har Helse Sør-Østs handlinger også etter den andre forføyningssaken bidratt til det saksanlegget som saken gjelder. Retten viser til kommentarutgaven til Tvisteloven, Schei mfl. 2025, hvor det fremgår:

At det kan bebreides den vinnende part at det kom til sak, er ikke det samme som at han har opptrådt klanderverdig i forbindelse med det saksforhold som direkte eller indirekte ga opphav til saken. Det er ikke en oppgave for reglene om sakskostnader å sanksjonere slik adferd i alminnelighet. Det må vurderes mer konkret hvilken betydning den klanderverdige adferd har hatt som (medvirkende) årsak til saksanlegget, eller for at det ble nødvendig for retten å treffe avgjørelse. I Rt-2010-1478 avsnitt 34 ble lagt vekt på den vinnende parts adferd under kontraktsforhandlingene, jf. også Rt-1995-1391.

Retten viser videre til HR-1995-522-K (Rt. 1995 s. 1391) hvor Høyesterett uttalte:

For å fravike hovedregelen om saksomkostninger ved frifinnelse på det grunnlag lagmannsretten har valgt, måtte retten også ha vurdert hvordan situasjonen kunne antas å ha blitt dersom Østby hadde fulgt saksbehandlingsreglene for byggesaker. Hvis man under denne forutsetning finner å måtte bygge på at det ville ha kommet til et tilsvarende søksmål – dog kun om fylkesmannens vedtak var i strid med plan- og bygningslovens § 74 nr 2 – som ville ha ledet til samme resultat og med de samme omkostninger som i den foreliggende sak, vil fritak for saksomkostninger ikke kunne begrunnes med unntaksregelen i § 172 annet ledd siste alternativ.

Retten mener at dette saksanlegget ikke hadde oppstått hvis Helse Sør-Øst hadde sendt meldingen våren 2024 til leverandørene. Saksanlegget hadde heller ikke oppstått hvis Helse Sør-Øst hadde veiledet riktig i september 2024. Retten mener videre at saksanleggets mulighet økte da Helse Sør-Øst valgte å tildele for annen gang i stedet for å søke å oppnå endelig rettsavklaring om konkurransen. Slutningen i den første kjennelsen var et pålegg om handlinger for Helse Sør-Øst, dog med den begrensning «inntil det er rettskraftig avgjort om tildelingen av kontrakt til Mestringshusene er i strid med anskaffelsesregelverket.» Slik rettskraftig avklaring ble imidlertid ikke søkt oppnådd. Det er ikke uvanlig i denne type saker. Imidlertid var det i denne konkurransen interesser som

gikk i ulike retninger. Det var også ulike interesser blant de som hadde vunnet i konkurranse, jf. kravene i den første forføyningssaken.

Retten har forståelse for at Helse Sør-Øst sin situasjon ble vanskelig ved at forføyningssakene vurderte det rettslige spørsmål om det var uklarhet i konkurransegrunnlaget ulikt. Imidlertid mener retten at Helse Sør-Øst selv har ansvar for situasjonen som har oppstått og de behov for rettslige avklaringer som dette resulterte i. Retten mener derfor at Mestringshusene hadde en god grunn til å få prøvd om avlysningen av konkurransen var lovlig. Og retten mener derfor at det foreligger tungtveiende grunner som tilsier at Mestringshusene skal fritas for sakskostnadsansvar overfor Helse Sør-Øst, jf. tvisteloven § 20-2 (3).

Sakskostnader ilegges etter dette ikke.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er mellomliggende rettsmøter.

DOMSSLUTNING

I hovedsaken:

1. Helse Sør-Øst RHF frifinnes.
2. Sakskostnader ilegges ikke.

I forføyningssaken:

1. Begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. Sakskostnader ilegges ikke.

Retten hevet

Elisabeth Myhre

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Dokument i samsvar med original.

Mona Kristiansen

Rådgiver

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre f.eks. om det bør være muntlig behandling i rettsmøte, skriftlig behandling og/eller rettsmekling.

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar overvekt av sannsynlighet for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.